

ANNIKA
NORLIN

*'Een tragikomisch verhaal
over de kracht van een groep'*

SVENSKA DAGBLADET

ROMAN

DE KOLONIE

Annika Norlin
De Kolonie

Roman

Vertaald door Marika Otte

Uitgeverij Mozaïek – Utrecht

Ter herinnering aan Åsa Norlin (1946–2023),
die mij heeft leren lezen.

Ze waren met zijn zevenen. Kwamen van boven, van de grote weg misschien. Daar kuierden ze het paadje af, keken niet waar ze liepen, alsof hun voetzolen al wisten waar de wortels lagen. Er waren mannen en vrouwen, één zag er jong uit en sommigen van middelbare leeftijd of ouder. Vijftig jaar? Zestig? Ze liepen achter elkaar, op een rij. Ze sloegen het kleine paadje in, het paadje dat naar het meer leidde.

Het was ochtend.

Ze droegen outdoorbroeken en overhemden en T-shirts en oude spijkerbroeken. Eén iemand een jurk uit de jaren negentig: recht en van katoen.

De vrouw in de jurk riep iets. Ze was lang, oogde sterk. Ze rilde een beetje, ging op haar hurken zitten en begon een vuur te maken in de vuurplaats. Die lag vlakbij het water, omgeven door stenen. Waarschijnlijk waren ze er eerder geweest, dacht ik. Misschien waren zij wel degenen die hem aangelegd hadden.

Ze zeiden helemaal niets, maar plotseling begon een van hen te zingen. De aanzet leek in elk geval op iets van zang, maar de tonen stonden apart, op zichzelf:

Ah...

Sommigen – niet allemaal – vielen in: één toon, of meer. Het was meer een geluid dan een lied, dacht ik: het deed denken aan loeiende koeien of schreeuwende meeuwen. Op de plek waar ik zat, kon je het maar zachtjes horen. Het was windstil, misschien dat ik daarom überhaupt iets opving.

Intussen wachtte de vrouw in de jurk gespannen op het vlammetje. Ze blies, hing erboven en moedigde het aan, als de spits van een voetbalteam.

Uit een tas haalden ze een oud ijsbakje met daarin iets wat op deeg leek, ze gingen in een kring om de vuurplek staan, zochten allemaal een plekje boven de vlammen, stonden zo dicht opeen dat hun lichamen bijna samensmolten. Hun hoofden bogen naar elkaar toe.

Een iets jongere man had zich eerder losgemaakt van de groep, en kwam nu aangelopen met een dode vogel. Hij plukte alle veren, worstelde een beetje met het dons op de rug en de vleugels. Vervolgens brak hij de vleugels en de poten af, en roosterde de vogel langzaam boven het vuur.

Dank, riep hij toen.

Dank.

Dank.

Zeiden de anderen.

Toen de vogel geroosterd was, sneden ze hem in stukjes en maakten daar hoopjes van. Sommigen aten netjes – zij pakten een klein stukje met hun handen, deden er zout op, waarna ze heel kleine beetjes in hun mond stopten, afgewisseld met een hap brood op een stokje.

Anderen, bijvoorbeeld de vrouw die het vuur had gemaakt, stopten gewoon een groot stuk in hun mond en smakten erbij.

Dank. Dank. Dank.

De muggen zoemden om me heen, een zeer gedempt, constant geluid.

De groep bleef waar hij was, soort van doelloos. Iemand ging liggen, staarde naar de lucht. Iemand anders hurkte bij het water. Ze hadden geen gezamenlijk draaiboek, leek het, iedereen lummelde wat in zijn eigen wereldje. Alsof je naar een peuterklasje keek, maar dan met volwassenen.

Waarom ging ik niet naar ze toe? Ik verlangde immers naar mensen.

Waarschijnlijk was ik bang. Niet omdat ze ook maar enigszins agressief overkwamen, nee, eerder het tegendeel, maar: ik begreep het niet. Mijn brein draaide op volle toeren, probeerde delen in elkaar te passen, een patroon te vormen. Wie waren dit? Waarom bedankten ze brood op een stokje? Hoe hoorden ze bij elkaar?

Als ze nou anders gekleed waren geweest, dacht ik. In gewaden

misschien, of yogabroeken. Dan had ik ze kunnen categoriseren, ze in mijn hoofd netjes in een hokje kunnen stoppen, met het label *new age* wellicht. Maar zo gingen ze niet gekleed. Ze waren te degelijk. Al die praktische broeken. Spijkergoed. Iemand droeg een windjack. Ze zagen eruit als doorsnee busreizigers. Als wie dan ook. Voor hetzelfde geld was het een club programmeurs. Was het familie van elkaar? Waren het collega's?

Nee. Ze pasten niet bij elkaar, ze hadden allemaal een totaal andere uitstraling.

Een kleine man van middelbare leeftijd had grote ogen en zag er bedroefd uit. Later zou hij zich in het water laten vallen om razendsnel een heel eind heen en weer te zwemmen. Het leek alsof het meer zelf schrok van zijn tempo.

Een donkere, kleine vrouw met een bril.

Een onwaarschijnlijk mooie, rijzige man die bijna Grieks en filmsterachtig oogde.

Misschien wordt er een film opgenomen, dacht ik nog. Hij is de ster, de rest is het filmteam.

Maar nogmaals: nee. Het zat hem in de manier waarop ze met elkaar omgingen, geen smalltalk, alleen maar rust en het bedanken. Totale stilte, en hun lichamen tegen elkaar aan gedrukt bij de vuurplaats, alsof er helemaal geen afstand tussen hen bestond. Een nabijheid waardoor ik me afvroeg of ze iets ergs hadden meegemaakt, iets aan het verwerken waren. Ik ken geen families of collega's die zo close met elkaar omgaan.

Een van hen zat een stukje verderop. Op weg naar het meer had hij een paar meter achter de anderen gelopen. Het was de jongste, een vrij lange jongen die een beetje mank liep. Hij maakte een gezwollen indruk, alsof zijn lijf borrelde van energie die nergens heen kon. Zijn gezicht had mooie trekken, maar hij had een aura die – tja, *zwaar* was. Zelfs vanaf mijn plek kon ik dat zien.

Toen ik klein was ving de moeder van een vriendje altijd dakloze honden op. De ene hond nog erger dan de andere, bang, of levensgevaarlijk, vies, een poot missend of een oor, of iets met een infectie.

Een van de honden was het ergst. Mijn vriendje noemde die *Arme Sloeber*. Het was een grote bastaard met een luidruchtige adem, kleverige ogen en een poot te weinig. Als je die hond tegenkwam werd je bedrukt en bang. Je voelde twee dingen tegelijk, je wilde hem knuffelen én je wilde wegrennen.

Arme Sloeber heeft later een van de andere dakloze honden, een bange teckel, doodgebeten.

Mijn vriendje zei toen: 'Mijn moeder heeft altijd gezegd dat ze allemaal een tweede kans verdienen, maar over Arme Sloeber zei ze dat het voor hem het beste was om te sterven. Ze heeft hem zelf doodgeschoten.'

Pas toen de anderen uitgegeten waren, liep de jongeman naar de vuurplaats. De lange vrouw in de jurk gaf hem een stuk deeg, waarna ze een stukje langs de waterkant liep, en hij stond nu alleen bij het vuur terwijl het deeg opwarmde door de nagloeiende kooltjes. Zijn hoofd ging heen en weer, hij zocht, wilde weten waar de anderen waren, dát ze er nog waren. Zo interpreteerde ik het. Toen hij er een paar zag, ontspande hij zichtbaar, ging nu op een steen zitten en wreef zich in zijn gezicht. Een voet wiebelde. Altijd een lichaamsdeel in beweging.

Ik had al vijftien jaar niet meer aan Arme Sloeber gedacht.

Emelie

Lente 2023

Je rent de trappen af, haast je naar de bus, haalt hem nog nét, wurmt je tussen de mensen door, geen zitplaats natuurlijk, dus ga je bij een stang staan. Je doet je oortjes in en luistert naar iets dat het geluid buitensluit, een podcast misschien, over Amerikaanse politiek. Het is belangrijk om iets te leren over de wereld om je heen. Hotsend en botsend rij je de brug over en je ziet de zon opkomen. Het haar van de andere passagiers kleurt goud. De mensen worden mooi. Je staat met je lichaam tegen iemand aangedrukt die je nog nooit hebt ontmoet. Iedereen draait zijn lichaam respectvol weg zodat het niet ongemakkelijk wordt. Men is in zijn eigen wereld, onderweg naar iets belangrijks, denk je. Alle blikken zijn doelgericht. Je bent onderdeel van het gekrioel.

Op ochtenden als deze was ik altijd op weg naar een vroege vergadering, of een interview. Ik viel overal in, een maand hier, elf maanden daar, één keer twee hele jaren voor een specifiek project. Overal zeiden ze: 'Later is er kans op een vaste aanstelling, als je laat zien wat je kunt.' Dus dat deed ik, ik liet zien wat ik kon. Ik kon vreselijk veel. 'O, nee,' zuchtten ze, 'Rakel is ziek. We hebben iemand nodig die de avonddienst kan nemen.' Ze keken om zich heen. En ik, ik hapte altijd toe. 'Op jou kan je bouwen,' zeiden ze. En ik bouwde ook op mezelf! Zo iemand was ik. Ik kon alles. De anderen konden zeggen dat ze naar hun kinderen moesten, of dat ze vandaag niet helemaal lekker waren, of geen energie hadden, maar ik niet. Ik had overal energie voor. Ik had een indrukwekkend netwerk opgebouwd, zo gaat dat als je acht jaar op zo'n tien, twaalf werkplekken doorbrengt. Na het werk ging ik op pad, bijna elke avond. Eerst werkte ik over, en dan ging ik op pad. Ik ging naar voetbalwedstrijden, theatervoorstellingen, feesten, naar de sportschool. Ik dronk cocktails in cafés, liep hard, ging naar boekenclubs. Ik doopte mijn teen in verbondenheid, een paar uur lang doopte ik. En dan

ging ik naar huis, naar mijn appartement, dat ik zelf gekocht had, de muren geverfd in de kleur *eierschaal*. Ik had grote uitgaven, een hoge hypotheek, maar ik hield van elke vierkante meter van het appartement, dat mij liet zien dat ik autonoom was. Ik was bereid om me dood te werken om het te behouden. Ik was mijn eigen heer en meester. Ik was zo trots op mijn leven. Als er iemand van buiten naar binnen keek, had diegene zelfs kunnen geloven dat ik wist waar ik mee bezig was.

Mijn vrienden verlangden naar kinderen, wilden iemand ontmoeten, maar zelf had ik altijd het gevoel dat hoe dichter je andere mensen in de buurt liet komen, hoe groter het risico was dat ze dingen stukmaakten. Dat je zoveel concessies zou moeten doen dat je op een dag wakker werd om je te realiseren dat je een leven leidde waar je niets van begreep.

‘Helaas hebben we geen mogelijkheid om je een vaste aanstelling te bieden,’ zeiden ze als de tijdelijke betrekking op zijn einde liep. Maar het was oké, want ik had een kennis die bij een andere krant was begonnen, en zij tipte me over een tijdelijke functie van twee maanden die misschien wel verlengd kon worden, misschien zelfs naar een vaste aanstelling, als je liet zien wat je kon.

Je negeert de irritatie. Je denkt dat die terecht is. Je snauwt naar een oude man op een roltrap omdat hij zo langzaam loopt. Je wordt boos op je zus omdat ze belt om te vragen hoe het gaat, je hebt geen tijd om te praten en nu heb je ook nog eens een schuldgevoel. Je rolt met je ogen om Mika omdat ze haar opdracht niet af heeft, ze moest vrij nemen vanwege een ziek kind en heeft het niet gehaald. *Niet gehaald*, zeg je pissig. Je werkt toch gewoon tot het af is? Stel je voor dat iedereen zo dacht. Maar gelukkig voor jou, Mika, heb ik jouw opdracht afgemaakt. Dat was nodig, omdat we anders niet verder konden met deze vergadering, Mika.

Je begrijpt de hartkloppingen niet. Plotseling is het er gewoon. Een vervelend gevoel in je borst, telkens wanneer je fietst, telkens wanneer je sport, voor je in slaap valt. Waar kwam dat nou opeens vandaan? Het voelt zo onnodig. Kan het niet gewoon weer weggaan? Het duurt niet lang, zo'n vijf, tien minuten, terwijl je het oprecht haat om in je eigen vel te zitten. Maar die vijf, tien minuten. Je bent bij wijze van spreken... *overspoeld*, door een gevoel. Is het fysiek of psychisch, wat er gebeurt? Je snapt het niet. Je zou alles doen om ervan af te komen.

Slapen is het ergst. Je ligt naar het plafond te staren, en je weet dat hoe minder je slaapt, hoe slechter je morgen zal presteren. Hoe minder energie je hebt.

De onrust is er, en de irritatie, en samen houden ze een kleine bijeenkomst, en je kunt nergens heen, helemaal nergens. Je zit vast in jezelf, in je eigen walgelijke lichaam.

‘Je bent hier omdat je vermoedt dat je met burn-outproblemen te maken hebt?’

‘Het begon ermee dat ik niet uit bed kon komen. Ik had een afspraak met een paar mensen, maar ik kon niet opstaan.’

‘Aha.’

(Pauze.)

‘Hoe lang heb je zo gelegen?’

‘Vier dagen. Ik heb een buurvrouw en die kwam met yoghurt en cornflakes. Zij heeft me gevoerd.’

‘Hoe voel je je nu?’

‘Ik... ik weet het niet.’

‘Ik wil graag dat je dit formulier invult, waarbij je symptomen van diverse dingen moet inschatten.’

(Pauze.)

‘Je vult niets in.’

‘Nee, ik... ik kan het niet. Sorry. Wat zei u?’

‘Emelie, ik zal de vragen voor je oplezen. Is dat een idee?’

‘Dat klinkt... als een goed idee.’

(Pauze.)

‘Ik weet dat het raar is, maar zouden we de tl-verlichting uit kunnen doen, alleen terwijl ik antwoord op de vragen geef?’

Op een ochtend kon ik niet uit bed komen. Het was zaterdag, ik was van plan geweest om tot een uur of negen uit te slapen, maar toen ik wakker werd zag ik tot mijn schrik dat ik elf en een half uur geslapen had. Er zaten vrienden op me te wachten om te lunchen. Ik wist dat ik me moest haasten, als ik de bus haalde die over een kwartier ging zou ik hooguit een halfuur te laat zijn. Ik vertelde dit aan mijn lichaam, maar het luisterde niet.

Hallo, zei ik. De bus vertrekt nu.

Oké, zei mijn lichaam en het bleef stil liggen.

Je moet nu echt opstaan als je hem wilt halen, zei ik.

Ik hoor je, zei mijn lichaam, maar er gebeurde niets.

Ik probeerde één lichaamsdeel tegelijk op te tillen. Het lukte niet.

Mijn telefoonduimen deden het nog. Die laten je niet in de steek! Ik stuurde een berichtje naar de vrienden met wie ik had afgesproken. Het waren vrij nieuwe kennissen, ik kende ze niet supergoed. Het ergste was nog wel dat ze elkaar helemaal niet kenden, ik was de verbindende factor. Het was echt niet oké van mij om niet te komen opdagen.

Ik schreef een bericht: 'Zit nu in de bus maar realiseer me dat ik koorts heb, dus moet naar huis en weer naar bed. Het spijt me.'

Ik dacht na en stuurde vervolgens: 'Kijk maar wat jullie doen, of jullie de lunch willen cancelen of niet, maar mochten jullie nog steeds willen gaan: Elin heeft belangstelling voor humanitaire vraagstukken, in het bijzonder als het kinderen betreft, en Iwa, jij hebt voor de UNHCR gewerkt.'

Ik dacht nog even door, en stuurde toen nog een bericht: 'Ook hebben jullie allebei een vader of moeder die uit Halland komt.'

Ik had echt zin in die lunch gehad. In het restaurant hadden ze heel lekkere kleine broodjes, geserveerd met een boter die ze klopten met zeezout en Parmezaanse kaas. Na de lunch was ik van plan

geweest om wijn te halen die ik mee kon nemen naar het diner, een Amarone, omdat Roy daarvan hield. Daarvóór wilde ik ook nog sporten. Na het sporten zou ik douchen, mezelf scheren, en me vervolgens insmeren met een nieuwe bodyolie die ik gekocht had, met de geur van irissen, viooltjes en cederhout. Ik zou me opmaken en nadenken over wat ik aan zou trekken. Roy was zo knap. Ik had steeds het gevoel dat hij te hoog gegrepen was en dat ik heel erg mijn best moest doen om zijn niveau te bereiken, zodat hij er geen vraagtekens bij zou plaatsen.

We zouden naar een concert gaan dat plaatsvond op een geheime plek, je mocht niet weten waar. Het werd waarschijnlijk echt zo'n je-had-erbij-geweest-moeten-zijnavond, waarbij je misschien helemaal zou kunnen opgaan in de muziek.

Op de lunch na zou ik dit allemaal vast wel gaan redden. Ik kon gewoon over een paar minuten opstaan.

Vier dagen later was ik nog altijd niet verder gekomen dan het toilet en de koelkast, waar ik dan meteen een aantal uur bleef. Mijn hoofd had zich inmiddels ingesteld op totale apathie. Ik had de situatie geaccepteerd, ik was neutraal, en ik was niet bereikbaar. Mijn telefoon was leeg, en ik deed geen moeite hem op te laden. Toen ik dat uiteindelijk wel deed had ik honderd berichten, veertig e-mails en twintig DM's die op me wachtten. Ik plaatste een post op Instagram dat ik een sociale-mediapauze nam, wat zestig reacties opleverde, voornamelijk in de vorm van rode hartjes.

Toen ik de deur niet opendeed, haalde mijn buurvrouw uiteindelijk mijn reservesleutel tevoorschijn en liep zonder pardon naar binnen. Ze had gedacht dat ik dood was. Dat was ik niet, verzekerde ik haar, maar ze schrok toch toen ze me zag.

'Uitgeblust,' zei ze.

Mijn buurvrouw bleek ooit ook een burn-out gehad te hebben, maar wel op een waardigere manier. Ze heeft drie kinderen en voert strijd voor haar volk. Iedereen begreep waarom zij ingestort was.

Inmiddels zijn die kinderen volwassen en het huis uit. Toch heeft mijn buurvrouw het nog steeds in zich, het zorgen voor. Ze ging nu met mij verder, en mij hoorde je niet klagen. Ik had moeten

tegensputteren, maar terwijl we ons samen boos maakten over hoe iedereen alles op ons bordje geschoven had, schoof ik mijn eigen problemen vrolijk verder naar het hare. Ik keek toe terwijl ze voor me zorgde, naar me luisterde en soep voor me maakte. Ik was zo blij om iemand te hebben die het begreep. Mijn buurvrouw heet Ánne Helena en ze is Samisch. Ze is het spuugzat om de Zweden te informeren over de trauma's van haar volk, maar ik geloof dat ze het heeft opgegeven dat we het uit onszelf gaan begrijpen, dus als ik ernaar vraag geeft ze wel antwoord. Ik weet inmiddels een stuk meer over hoe de staat de Sami hun land en cultuur heeft ontnomen, en dat ze nu alleen nog maar gezellig mogen doen, een kleurrijke, exotische soort die verder zijn mond moet houden. Ondertussen wordt de grond waarop ze zich kunnen bewegen kleiner en kleiner, maar dat heeft nu een andere verklaring dan vroeger, namelijk dat hun manier van leven inmiddels haast niet meer mogelijk is.

Hoewel ik er zelf niet bij was toen hun het land voor de eerste keer werd afgenomen schaam ik me, dus maak ik soms eten voor haar. Ik heb alleen niet de indruk dat mijn pasta puttanesca het verraad van de staat goedmaakt.

Tegenwoordig is zij degene die eten voor mij maakt, dus is de schuld alleen maar groter geworden, ik zag hoe het zich opstapelde.

Ánne Helena vertelde dat ze in het jaar waarin zij haar burn-out kreeg alle drie haar zoons heeft meegenomen naar Sápmi. Daar heeft ze de hele zomer kunnen ademen. Haar zoons moesten hun computers wegleggen en de familie helpen met het oormerken van de rendierkalveren. 'Net goed voor ze,' zei Ánne Helena met een lach, terwijl ze nog wat wijn bijschonk.

'Voor je familie of je zoons?' vroeg ik.

'Allebei,' zei Ánne Helena.

Zelf had ze in de natuur geleefd, en geademd. Buiten gezeten en vuur gemaakt. Een paar weken later had ze zich overduidelijk beter gevoeld, en waren haar zoons tijdens de periode met de familie ook nog eens redelijke mensen geworden.

'Denk je dat de rendieren mij zouden mogen?' vroeg ik hoopvol.

'Absoluut niet,' zei Ánne Helena. 'Ze zouden je stress op kilometers afstand al voelen.'

Plotseling is het leven een hindernisbaan van indrukken. De trappen aflopen, je voeten die op de stenen vloer klepperen. *Bam* als de deur dichtslaat. De verlichting is meedogenloos fel, doet pijn aan je ogen. De mensenmassa in, waar twee luidruchtige vrouwen hard lachen, precies op het moment dat ze jou en je oren passeren. De bus in waar iedereen zich staat te verdringen en maar praten, praten, praten. De man naast je ziet een bekende in de verte, schreeuwt. 'JONTE! Nou JA ZEG!' Een meisje start een filmpje op haar telefoon; voordat ze het geluid uitzet schalt de popmuziek even door de bus.

De bus hotst en botst en telkens wanneer je tegen iemand aangedrukt wordt ruik je zijn zweetlucht, voel je zijn hoekige tas, het blauwe licht van zijn telefoonscherm. En de bus rijdt over de brug en de zon komt op en je voelt je net een stenen trol die zou barsten zodra hij door een straal getroffen wordt. Je duikt ineen. De grootste fout van de zon is dat ze te licht is. En iemand op weg naar de deuren snauwt: 'Je staat midden in de weg!' En je ziet haar boze blik, en je voelt de tranen opkomen. Het voelt zo onrechtvaardig, want ik doe toch altijd mijn best? Ziet ze dat niet, die boze, snauwende vrouw? Ik geef en geef en geef alleen maar, waarom ziet ze dat niet? En je hebt je zenuwstelsel en je traanbuizen niet onder controle dus je huilt en je huilt en je huilt alleen maar. Midden in de bus sta je te huilen. Eerst buig je je hoofd, hoop je nog dat niemand het ziet, want het is zo pijnlijk,

maar vervolgens realiseer je je dat iedereen toch alleen maar op zijn telefoon kijkt, dus je hoeft je helemaal geen zorgen te maken.

Emelie is de stad ontvlucht en trekt naar de Noord-Zweedse bossen. Daar stuit ze op een bijzondere groep van zeven mensen. Eén is de spil van de groep, een ander het kind dat door de groep grootgebracht wordt en een derde is betoverend knap. Allemaal dragen ze hun eigen geschiedenis mee.

Emelie voelt zich aangetrokken tot de Kolonie en begint haar eigen keuzes te heroverwegen. Zou het niet fijn zijn om los van de maatschappij en alle verwachtingen te leven? Maar wat gebeurt er als haar komst alle onderlinge passies en spanningen doet opblazen?

De Kolonie is een verleidelijke en diep ontroerende roman over liefde, machtsspelletjes en de complexe dynamiek van menselijke relaties.

De Zweedse **Annika Norlin** (1979) is muzikant en songwriter. Haar debuutroman *De Kolonie* werd met meerdere prestigieuze prijzen bekroond.

www.uitgeverijmozaiek.nl